

Predsjednik Vlade Crne Gore Duško Marković
Govor na otvaranju Global Citizen Foruma
Sveti Stefan, 19. oktobar 2017.

Uvaženi gosti,

Dozvolite, prije svega, da zahvalim organizatorima ovog prestižnog Foruma za priliku da vas na početku Vašeg rada pozdravim i da vam poželim iskrenu dobrodošlicu u Crnu Goru.

Sama ideja i naziv ovog Foruma bili su veoma inspirativni za moja razmišljanja na temu kosmpolitizma u današnje vrijeme. Dakle, da li su svi ljudi prije svega „građani svijeta“, ili pripadnici različitih kolektiva: od lokalnih i regionalnih, do nacionalnih zajednica?

Znamo da je veoma široka lepeza pogleda na ovu temu. Znamo za mišljenja koja osporavaju ideju globalnog građanstva i pristupaju joj sa stavom: ako smatrate da ste građanin cijelog svijeta, onda ste građanin ničega!

S druge strane, veoma je rašireno stanovište po kojem je najkorisniji oblik građanstva u današnjem svijetu upravo građanstvo koje vodi računa o dobrobiti cijele planete i prevazilazi uske, lokalne interese.

Bez namjere da sudim u debati na ovu temu, iznosim uvjerenje da nijesu bez argumenata zagovornici oba ova pristupa.

Oni koji vjeruju u globalno građanstvo s pravom ukazuju da se svijet smanjio, da su tehnološke revolucije u oblasti komunikacija kao i ekonomska globalizacija dramatično približile i povezale građane iz svih krajeva svijeta. To međutim nosi opasnost da se pripadnici svjetske finansijske, političke, pa i kulturne elite udalje od svojih sunarodnika i u krajnjem izgube njihovo povjerenje.

Ja, dakle, vjerujem da građanin svijeta mora nositi i one odgovornosti koje imamo na lokalnom i nacionalnom nivou. U tom kontekstu, specifična je pozicija nacionalnih vlada, koje su dužne, kojima je to prvenstvena obaveza da zastupaju, štite i promovišu nacionalne interese. Razumijem strah globalnog građanina od posljedica koje mogu da uslijede ako svaka Vlada slijedi samo i isključivo svoj nacionalni interes. I to zaista nije bez osnova kada su u pitanju neke globalne, ili šire regionalne teme, poput klimatskih promjena, borbe protiv globalnog zagrijavanja, ili velikih migracija.

S druge strane, u mnogim oblastima ekonomije ono što je korisno i preporučljivo iz globalnog aspekta, prihvatljivo je i sa lokalnog nivoa, kao što su trgovinske politike, otvorene granice, finansijska stabilnost, zapošljavanje, fiskalne i monetarne mjere i slično.

Slika, dakle, kao i najčešće u životu, nije crno-bijela. Zalažem se za balans i ravnotežu između vizije kosmpolitizma i uzvišenih ciljeva za koje se zalažu globalni građani, s jedne, i obaveza i dužnosti koje imaju prema sunarodnicima, prema svojim državama, s druge strane.

Samo u tom balansu izbjeći ćemo opasnost da što više volimo čovječanstvo, to manje volimo ljude!

Uvaženi gosti, učesnici Foruma,

Dozvolite da sa vama podijelim još jedno razmišljanje na ove teme.

Da li je svjetsko građanstvo privilegija velikih naroda i velikih zemalja, ili jednako tako pripada i malobrojnijim narodima i građanima malih država? Da li sa jednakim utemeljenjem na kosmopolitizam polažu pravo građani jedne male države kao što je, recimo, Crna Gora, kao i pripadnici vodećih nacija današnjeg svijeta?

Vratću se na trenutak u istoriju.

Krajem 15. vijeka, u tadašnjoj Crnoj Gori osnovana je prva državna štamparija na svijetu, dakle prije nego u Oksfordu ili nekom drugom sličnom centru u Evropi. Da li su vladari iz dinastije Crnojevića, koji su imali takvu viziju kulturnog i civilizacijskog napretka svoje zemlje, bili građani tadašnjeg svijeta?

Da li je u 19. vijeku građanin svijeta bio crnogorski vladar Njegoš? U vijeku u kojem je Crna Gora kroz brojne ratove i stradanja branila svoju nezavisnost od Otomanskog carstva, na njenom čelu bio je vizionar, pjesnik i filozof, koji je uspostavio duhovnu vertikalnu crnogorskog naroda. Kao takav, morao je biti građanin svijeta!

I ta svjetlost, ta luča traje sve do današnjih vremena, u kojima je Crna Gora opredijelila svoju budućnost ka društvu zapadne civilizacije, kroz pripadnost najmoćnijim bezbjednosnim, ekonomskim i demokratskim zajednicama – Sjevernoatlantskoj alijansi i Evropskoj uniji.

Gradeći takvo otvoreno društvo, vjerujem da stvaramo najbolje pretpostavke da svaki naš građanin koji se tako osjeća zaista ima i realnog osnova da bude građanin svijeta. I da se svaki građanin svijeta koji dođe u takvu Crnu Goru osjeća komotno i ugodno, bio on samo turista, ili potencijalni investitor, ili učesnik jednog ovakvog Foruma na visokom nivou.

Uostalom, Crna Gora je danas jedna od najbezbjednijih zemalja na Mediteranu i kao nova članica NATO saveza sposobna je da očuva i unaprijedi tu svoju bezbjednost. Istovremeno, crnogorska ekonomija je danas najbrže rastuća u regionu Jugoistočne Evrope. Podaci za drugi kvartal ove godine svrstavaju našu ekonomiju među pet najuspješnijih u Evropi, sa rastom bruto društvenog proizvoda od 5,1 odsto! I ja sam uvjeren da možemo i više, i brže!

U to ime, još jednom vas srdačno pozdravljam, u uvjerenju da će i ovogodišnji Forum ispuniti vaša očekivanja. Konačno, želim vam da provedete nekoliko prijatnih dana u Crnoj Gori i da ovaj vaš boravak na Svetom Stefanu bude dovoljno inspirativan da nam se ponovo vratite!

Hvala vam.